

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs Secvndvs. De potestate Legatorum apostolicorum conferendi beneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Qua tamen constitutio non videtur extendi ad alios casus, ita ut etiam, dum Cardinales Episcopi conferunt beneficia reservata, quæ aliàs, seclulis reservationibus, conferunt jure ordinario dicantur ea modò vi istius constitutionis conferre delegato. Vide de hoc dicta superius in q. 2. hujus §.

Questio 645. Qualiter derogetur indulgitiis Cardinalium?

1. **R**espondeo primò, non obstante indulto, posse Papam prævenire, conferendo beneficia sub indulti reservatione comprehensa; quia per indultum non censetur sibi ligasse manus, quin ipse conferre possit, præveniendo tanquam de reservato. Tond. loc. cit. num. 36. quod tamen intelligendum; modò expressè derogaverit indulto Cardinalis, faciendo de eo expressam mentionem; idque propter privilegium Leonis, quo cavetur non censeri derogatum indultis Cardinalium per quascunque gratias à Papa concessas, nisi specialis mentio tituli & denominationis Cardinalis facta fuisset; quamvis putent plures, illud privilegium Leonis non extendi ad Successores dicti Pontificis. Tond. *ibid.* n. 37. sed quidquid sit de dicto privilegio, dubitandum non est, quin requiratur expressa derogatio indultorum Cardinalium. Quæ tamen sufficienter facta dicitur, si in rescripto Papæ adesset clausula: *Non obstantibus privilegiis talis Ecclesie, vel illius Præsulis etiam Cardinalis.* Tond. loc. cit. n. 38. citans Achill. de Grassis, *decis.* 7. de privileg. Ricc. *collect.* 2380. *Et.* Additque num. seq. non solum in provisionibus beneficiorum per Papam factis necessariam esse derogationem indulti Cardinalis Collatoris, sed etiam in concessione coadjutoria facta per Papam; ita ut ea concessa sine ista derogatione non suffragetur; citat pro hoc Rotam *decis.* 10. p. 3. l. 3. *divers.*

2. Respondeo secundò: derogationem indultorum intelligendam esse de indulto extraordinario, non autem ordinario, ex Puteo *decis.* 93. l. 3. testante sic decisum à Rota 26. Martii 1548. in una *Toler. canonizat.* refert Paris. l. 7. q. 12. n. 27.

Questio 646. Qualiter cessent hæc indulta?

1. **R**espondeo: juxta dicta superius ex Card. de Luc. *de benef. d. 2. n. 5.* indulta concessa Cardinalibus respectu Ecclesiarum, quas habent tanquam Episcopi dimisso Episcopatu cessare, ac proinde non suffragari illis amplius, sed opus esse novo indulto, quo concedatur retentio facultatis conferendi reservata & affecta. Et hoc quidem, dum aliud non exprimitur, suffragatur solum pro beneficiis istiusmodi reservatis existentibus in Ecclesia ultimò dimissa, non autem pro aliis, quas jam ante seu priùs dimiserant. Card. de Luc. *in sum. de benef. n. 114.* Ad illud autem, quod *cit. d. 2. n. 5.* referebat de Episcopo quodam, cui concessum indultum conferendi reservata etiam suffragaretur post dimissum Episcopatum, responderi; id speciale & individuale fuisse; additque n. 16. ex tenore indulti istius clarè constituisse, illud concessum fuisse personæ, non autem ratione Episcopatus, qui demonstrativè solum enunciatus fuit.

2. De cetero indultum extraordinarium, nimirum conferendi reservata, quæ aliàs seclulis reservationibus conferre nunquam potuit, seu respectu quorum nunquam in eo radicum fuit jus ordinarium conferendi ex juris communis dispositione,

qualia indulta concedi solent Cardinalibus non Episcopis, seu non ordinariis Collatoribus, & quæ meram continent delegationem, per quam indultarius confert reservata vice & nomine Papæ; hæc, inquam, indulta cessant Sede Papali vacante; quippe hac vacante cessant regula Cancell. adeoque reservationes præsertim mensium indulta per hæc regulas; quin & aliæ reservationes reales & personales exceptis iis, quæ in corpore juris includuntur, ut sunt familiarium, primæ dignitates &c. (licet exinde collatio eorum non transeat ad ordinarios Collatores, quia remanent affecta) & consequenter locum non habet indultum, quippe, quod tantum se extendit ad reservata, sed intrat ordinarius collator. Card. Luc. *de benef. d. 31. n. 2.*

Questio 647. Num aliquibus præter Cardinales hujusmodi indulta conferendi reservata concedi soleant?

Respondeo affirmativè; solet enim Papa aliquibus, nimirum Prælati qualificatis, præsertim ultra montes Archi-Episcopis concedere indultum conferendi beneficia, quorum, cessantibus reservationibus Apostolicis vel affectionibus, liberam collationem habent ratione Ecclesiarum suarum, quas possident; quorum tamen indultorum omnium non est eadem formula, sed magis minùsve lata, prout Papæ placuerit. Card. de Luc. *in sum. de benef. n. 109. & 118.*

Questio 648. An, & qualiter provisio à Cardinalibus in consequentiam indulti ipsi concessi teneantur sibi novas provisiones à Papa impetrare?

Respondeo: tenentur hæc sibi impetrare intra 6. menses à die sibi factæ provisionis à Papa, & jura Camera Apostolicæ, & aliis propterea debita persolvere, ita ut si ea non præstiterint ante dictum tempus, provisio illi facta à Cardinali sit irrita, & beneficia vacant ipso jure, & possunt ab aliis à Sede Apostolica duntaxat, utpote cui reservata sunt, liberè impetrari, modò provisio non docuerit de impedimento. Tond. p. 2. c. 3. §. 5. n. 22. & 23. citans Barb. *de potest. Episc. alleg.* 57. n. 52.

PARAGRAPHVS II.

De potestate Legatorum Apostolicorum conferendi beneficia.

Questio 649. Quotuplicis generis sint Legati Apostolici?

Respondeo triplices: nimirum Legati nati, Legati missi: & horum alii missi de Latere, alii simpliciter missi, seu Nuncii. AA. communiter cum Gl. in c. 1. de off. Legati in 6. Legati nati dicuntur certi quidam Præsules, qui ratione Ecclesiarum suarum, quibus iste honor legationis perpetuò annexus est, munus & officium Legati obtinent, quamprimum ad eas promoventur; ac proinde morte Pontificis eorum potestas non expirat, juxta c. *presenti. de off. Leg. in 6.* tales sunt Archi-Episcopi, Cantuariensis in Anglia, Toletanus in Hispa-

Hispania, Rhemensis in Gallia, Pisanus in Italia, Gnesiensis in Polonia, Magdeburgensis olim, nunc Salsburgensis in Germania. Pirh. *ad tit. de off. Leg. n. 1. Paris. de resgn. l. 7. q. 1. n. 3. Castrop. tr. 13. de benef. d. 2. p. 2. 5. n. 1.* qui, ut Castrop. in suis provinciis Primates existunt, Legati de latere sunt Cardinales specialiter constituti à Sede Apostolica seu Papa ejusdem Legati, missi que veluti de ejus latere, cui assistunt, ad provinciam aliquam ejus nomine gubernandam, vel alia graviam negotia tractanda. Castrop. *loc. cit. Paris. loc. cit. n. 5.* Legati simpliciter missi seu Nuncii Apostolici dicuntur Prælati (quamvis & alii simplices Clerici ad hoc constitui possint, etsi non soleant. Pirh. *loc. cit.*) qui ob negotia gerenda, vel causas aliquas decidendas mittuntur ad provincias, & Curias Principum. Castrop. quamvis & hi aliquando mittantur cum potestate Legati de latere, etsi Legati de latere non sint. Porro licet omnes hi Legati propriè sint, quia nomine Pontificis legatione fungantur. Gloss. *in c. statutum, v. à Sede. de rescript. in 6.* eorum tamen jurisdictionis & potestatis diversissima est, præcipuè in ordine ad beneficiorum collationem. Castrop. *loc. cit. n. 2.* Quare

Quæstio 650. An tam Legati nati & missi, quam Legati de latere habeant potestatem conferendi beneficia?

Respondeo primò: Legati de latere eò ipso, quò Legati constituuntur, habent potestatem conferendi beneficia suæ provincie, ad quam mittuntur. Castrop. *loc. cit. n. 2.* citans *c. dilectus, de off. Leg. c. 1. tit. eod. in 6. c. si à Sede, de preb. in 6.*
 2. Respondeo secundò: Cæteri Legati hanc potestatem vi legationis suæ non habent, ètque de hoc clarus textus in *c. 1. de off. Leg. in 6.* ubi Papa: præsentì decreto statuitur, ut Ecclesia Romana Legati quæcumque plenam legationem obtineant, sive à nobis missi fuerint, sive suarum prætextu Ecclesiarum legationis sibi vindicent dignitatem, ex ipsius legationis munere conferendi beneficia nullam habeant potestatem, nisi hoc alicui specialiter duxerimus indulgendum &c. Paris. *loc. cit. n. 10.* Castrop. *loc. cit.* Unde dum potestas hæc eorum aliquibus committitur quandoque specialiter; quia non habetur à jure vi officii, est delegata, & non ordinaria. Castrop. *loc. cit.* Possunt tamen Legati nati beneficia conferre, non quidem jure, seu ratione legationis suæ, sed jure ordinario, quatenus sunt simul in provincia aliqua Archiepiscopi aut Primates. Pirh. *de off. Leg. n. 19.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 25. q. 6.* Quin & dum Nuncius mittitur cum potestate Legati de latere, poterit sine ulla alia speciali facultate beneficia conferre. Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 52.* Garc. *p. 5. c. 3. n. 80.* Gonz. *gl. 23. n. 3.* Zechus *de benef. & pens. c. 2. & 5. n. 2.* Mandos. *ad reg. 13. Cancell. q. 6. n. 4.* Quintadven. *Eccles. l. 1. c. 5. n. 3. &c.* Quia tamen hæc potestas, quò ad beneficiorum collationem istis Nunciis missis de cætero cum potestate Legati de latere specialiter restringitur, ut testantur Gonz. *§. 2. præm. n. 54.* Garc. *p. 5. c. 3. n. 82.* Castrop. *loc. cit. p. 26. n. 1.* in Nunciis Hispaniæ, hinc literæ concessionis examinandæ, & tenor hujus facultatis, & restrictionis ante omnia inspiciendus, ut inde horum Nunciorum potestas cognoscatur. AA. iidem. Neque, ut Castrop. *loc. cit.* obstat, concedi Nuncio, ne obligatus sit in suis literis, gratis, dispositionibus facultatem suam inferere, aut testibus vel Notario comprobare, quò

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

minus in contradictorio judicio eam facultatem exhibere teneatur; quia illa prærogativa non inferendi, nec comprobandi facultatem intelligitur in illis gratis, concessionibus, dispositionibus jure delegationis Nuncio competentibus, non de illis, quæ jure speciali competunt, qualis est hæc facultas providendi beneficia. Adde, quòd intelligatur id, dum non est, qui provisioni factæ contradicat.

Quæstio 651. Qualis sit hæc Legatorum de latere potestas conferendi beneficia?

Respondeo: est ordinaria; quia eorum officio & legationi præcellenti annexa est à jure communi. Unde licet à Corasio & quibusdam aliis dicatur, eos conferre ex speciali privilegio, id intelligendum est de privilegio, seu prærogativa præ aliis Legatis illis competente, à jure tamen, & sic jure ordinario, & jure legationis non in genere, sed in specie, hoc est, jure talis legationis à latere. Garc. *p. 5. c. 3. n. 5. & 8.* & Castrop. *loc. cit.* citantes Gamb. *de potest. Leg. l. 3. n. 31.* Gigas *de pens. q. 6. n. 18.* contra Selvam *p. 2. n. 34.* Prob. *ad Monach. in c. fin. de constit. n. 39.* & alios apud Garc. *loc. cit.* docentes de latere Legatos non jure legationis, sed speciali privilegio id habere; Item, contra Abb. *in clem. 2. de off. ordinar. n. 4.* docentem, quòd potestas Legatorum respectu jurisdictionis sit ordinaria, respectu tamen collationis beneficiorum sit extraordinaria; quia ex proprio officio Legatorum non venit potestas conferendi, & ideo Legati non Cardinales hanc potestatem non habent, & Cardinales legati hoc habent ex speciali privilegio. Contra quos tamen faciunt paulò ante dicta ex Garcias quòd non jure legationis, sed talis legationis à latere Cardinales à jure habent hoc privilegium. Unde jam inferit Garcias *n. 10.* quòd provifus à Legato jure legationis, & ut Legato non dicatur provifus auctoritate Apostolicâ, juxta *c. his, qui. de preb. in 6.* & ibi Gl. & Franc. *n. 5.* & Bonifac. *in clem. 2. de off. Ord. n. 9.* contra Gl. *in eandem clem.* Provisio tamen Legati dicitur provifio Sedis Apostolicæ. Tond. *p. 2. c. 3. §. 6. n. 1.* Garc. *loc. cit. n. 12.* citans Germon. *de indult. Cardin. §. tibi, quo. n. 101.* & Rotæ *decis. 206. p. 1. divers. n. 5.* dicentes nomine provisionis Apostolicæ venire provisionem Legati, & Gl. *in c. si Abbatem. de elect. in 6.* quam sequuntur Joannes Andr. Franc. &c. dicentes appellatione Sedis Apostolicæ venire Legatum de latere, nisi proferatur in materia reservata soli Papæ, aut cum ditione tantum, vel simili: eò quòd Legatus in provincia vices Sedis Apostolicæ gerat in non reservatis. *c. mandatur. de presumpt. Cuchus l. 2. tit. 5. n. 22.* & in ea representet Papam. Bonif. *in clem. 2. de off. Ord.* & ideo literæ Legatorum dicuntur Apostolicæ. Ex quibus omnibus inferit Garcias *n. 15.* provifum à Legato, dici provifum auctoritate Apostolicâ, saltem largè, licet non ad effectum. *c. his, qui. &c.* Ac ita etiam provisiones Legati eodem fruuntur privilegio executivo, quo aliæ provisiones à Sede Apostolica emanatæ. Tond. *loc. cit.* citans Angel. *de acquisit. possess. q. 20. n. 4.* Adeoque Breve Pontificis de capienda possessione cum clausula: *expulsis quibuscumque desentoribus, non tamen à Sede Apostolica* (vel etiam auctoritate Apostolicâ, ut Garc. *n. 16.*) provifis: non excluduntur provifis à Legato, Tond. *loc. cit. n. 2.* Garc. *loc. cit. n. 16.* Et si autem hæc potestas ordinaria sit, quia tamen non est naturalis, sed naturali modo quali extraordina-

B b

rio

rio superaddita, cedens in præjudicium aliorum Collatorum, est restringenda; quemadmodum è contra aliorum Ordinariorum, quia est naturalis, est amplianda. Tond. p. 2. c. 2. §. 6. n. 6. Laym. in c. collatio. de offic. Leg. n. 1. Castrop. loc. cit. citans Gl. in Clem. 2. de off. Ordinar. & Garc. uti ante. n. 9.

Quæstio 652. Ad quæ beneficia se extendat hæc Legatorum potestas ordinaria conferendi beneficia?

1. **R**espondeo primò in genere ad omnia beneficia vacantia in provincia suæ legationis, quæ ordinarii (intelligendo non solum per hos Episcopos, sed & quoscunque alios collatores inferiores) in ea conferre possunt, juxta c. 1. de off. Leg. in 6. Unde sicut Papa cum quolibet ordinario collatore, ita & Legatus de latere cum Ordinariis provincie suæ concurrere potest (etiam nullo requisito consensu Episcopi, ut Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 29. citans quamplures) & datur inter illos locus præventioni, & Legati collatio præfertur collationi Ordinarii, si utraq; eodem tempore facta. Pih. de off. Leg. n. 18. Tond. qq. benef. l. 1. c. 70. n. 2. citans Gamb. de potest. Leg. l. 3. num. 31. Tusch. v. Legatus. concl. 169. n. 1. & seq. Selv. & c. Castrop. loc. cit. citans Azor. p. 2. l. 5. c. 28. q. 24. Præterea in pr. Episc. p. 2. c. 5. n. 9. Garc. n. 40. citans c. si à Sede. de de. præb. in 6. & ibid. Gl. Rotam in una Assiensis beneficii. 29. Martii 1587. Mohed. decis. 3. de off. Leg. Gomez de Exspect. n. 16. & plures alios. Ac propterea collatio Legati de beneficio ita afficit collationem posteriorem Ordinarii, sicut reservatio Apostolica cum decreto irritante. Tond. l. 2. c. 3. §. 6. n. 7. citans c. si à Sede, & c. si beneficia. de præb. in 6. & ibi Gl. modò tamen collatio Legati non fuerit fraudulenta, nempe ut intervenerit tantum temporis, intra quod Legatus vacationis notitiam habere potuerit; quia cum regula de verisimili notitia locum habeat in collatore ordinario, multò magis locum habere debet in provisionibus Legatorum, utpote quæ non sunt adeò favorabiles ac Ordinariorum, Tond. cit. §. 6. n. 8. citans Gregor. in instit. rei benef. c. 32. n. 4. Similiter sicut Ordinarius extra diocesim suam, sic Legatus extra provinciam suæ legationis existens beneficia conferre potest. Laym. ad c. novit. de off. Leg. n. 2. cum communi. Ex his omnibus infero, &

2. Respondeo secundò in specie Primò: potest Legatus à latere instituire à patronis præsentatos, & confirmare electos; cum hæc sint beneficia vacantia in provincia legationis. Castrop. loc. cit.

3. Secundò potest conferre spectantia ad collationem exemptorum. Castrop. ibid. Laym. ad c. cum non ignoretur. de off. Leg. n. 4. Garc. loc. cit. n. 19. citans Gamb. Cora. Zech. & c. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 30. quia & hi, licet exempti à jurisdictione Episcoporum, sunt tamen collatores ordinarii istius provincie respectu dictorum beneficiorum. Quin & Legatus de latere, vel qui cum simili potestate missus est, exercet jurisdictionem in exemptos, exceptis casibus specialiter Papæ reservatis. Laym. l. c. n. 3. citans Abb. Molin. & c. estque Ordinarius exemptorum, ut Garc. loc. cit. num. 20. citans Gamb. Cuchum & c. fac proinde procedunt hæc, etiam si ipsa etiam beneficia sint exempta. Laym. & Garc. loc. cit.

4. Tertio: beneficia monocularia, dum sunt de provisione Ordinarii collatoris. Castrop. loc. cit.

n. 4. citans Gamb. de off. Leg. l. 3. n. 512. Azor. ubi supra. n. 25. tum quia non minus quis est & dicitur collator ordinarius respectu unius beneficii, quod unicuique conferre potest, quam alius respectu plurium ad ejus collationem spectantium; tum etiam, ut cit. AA. horum beneficiorum, quò ad hoc nulla invenitur in jure exceptio. Sed neque obstat mandatum Apostolicum de providendo non comprehendere beneficium monocularia; hoc enim mandatum impedit provisionem Ordinarii; potestas autem ista legati concurrere etiam quòdam monocularia provisionem collatoris istius monocularis non impedit, cum is legatus prævenire possit. Castrop. loc. cit. quòd si verò provisio beneficii talis monocularis non spectaret ad ordinariu collatorem; sed esset de provisione delegati Apostolici, seu hic & nunc de speciali privilegio ejus provisione commissa esset, aut competeret alicui (dummodò, ut rectè limitat Garc. loc. cit. n. 78. per tale privilegium non evadat ordinarius collator) Castrop. censet, Legati potestatem se ad illud non extendere; eò quòd dum dicto modo conceditur alicui potestas ad certum beneficium, vel etiam certa beneficia, Legatus non valet se in illorum provisione intromittere; quia specialis provisio non derogat generali. Atque ita ex Abb. in cap. dilectus. de off. Leg. in 6. docet Garc. cit. n. 78. & 75. non quidem in specie de beneficio monoculari, sed in genere, dum alicui de certis beneficiis tanquam delegato Apostolico concessum esset privilegium; sive illud de cetero pro una vice seu temporarie, sive sit perpetuum.

5. Quartò beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum ordinariis, etiam hodieum stante regulà mensium; intelligendo tamen hoc quoad quatuor menses Ordinarii non habentis alternativam. Garc. cit. c. 3. n. 45. nequaquam tamen conferre poterit vacantia in mensibus Ordinarii gaudentis alternativâ; tum quia illi 6. menses conceduntur Ordinariis sub onere personalis residentie, cui concessionem æquum est non derogari propter appositum in concessionem alternativam decretum irritans quamcunque provisionem, etiam factam per Sedem Apostolicam, cui decreto derogandi potestatem de jure communi non habet Legatus, Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. cit. n. 45. (citatur hic Sarnensis triennalis. q. 28. qui etiam dicit, Rotam judicasse, non valere provisionem Legati de latere de beneficiis istiusmodi vacantibus in mensibus istis Ordinarii propter decretum irritans, etiam Ordinarii postmodum non conferret) contra Azor. p. 2. l. 5. cap. 28. q. 24. apud Castrop. item contra Zerolam apud Garciam, qui ait, hunc Auctorem tamen non esse multum curandum, quia multa confundit, & barbarè procedit; item contra Gonz. (quem citat & sequi videtur Tond. l. 1. c. 70. num. 4. & seq. ubi ait, quòd si hoc verum de aliis Legatis, multò magis de Legato & Vice-Legato Avenionensi, utpote cui amplissima concessa potestas conferendi beneficia, de quo multa ibi) ad reg. 8. §. 2. proam. n. 54. & gl. 25. n. 56. & 18. ubi loquitur pari modo de præventionem concessa Legato adversus Ordinarium in mensibus illi per concordata assignatis; intelligendo tamen id de beneficiis vacantibus, non vacaturis. Solet tamen hanc potestatem derogandi dicto decreto irritanti habere quandoque de speciali gratia & favore Pontificis etiam Nuncius, ut de Nuncio Hispanie testatur Garc. loc. cit. n. 134. quia

quã facultate extraordinariã dum utitur, necessariò ostendere debet literas, quibus ea illi conceditur, aliàs ei non creditur; cum steterit in contrarium præsumptio, Papam à communi & ordinario stylo non discedere. *Castro. l. c. n. 10. citans Azor. p. 2. l. 5. c. 27. q. 8.* Similiter Legatus à latere conferre nõ potest beneficia vacantia in alternis 6. mensibus per concordata Germaniæ assignatis ordinariis collatoribus, eos præveniendò; quia hæc concordata habent ratione pacti, cui nec summus Pontifex derogare potest; sic tanquam æquius & probabilis censet Pirh. *de off. leg. n. 25.* citans Laym. *in c. dilectus. de off. Leg. n. 2.* contra Garciam, *p. 5. c. 3. n. 42.* ubi censet, posse Legatum concurrere cum Ordinario, non obstantibus Galliæ & Germaniæ concordatis, & ait sic decisum in *Verdum. canonicatus. 6. Martii. & 19. Iunii 1595.* quas decision. recitat *num. seq.*

6. Quintò: potest conferre beneficia sua provinciarum, etiam si spectent ad collatorem alterius provinciarum. *Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 37.* de hoc plura paulò post.

7. Sextò: conferre potest beneficia devoluta ad Episcopum ex negligentia Patroni. *Garc. loc. cit. n. 68.* citans Selv. *p. 2. q. 3. n. 41.* posse similiter conferre devoluta ob negligentiam collatorum, doceret passim. Verum id distinguit *Castro. loc. cit. n. 6.* dicens, id posse Legatum, dum beneficia vacantia devoluta existunt intra provinciam delegationis; id verò non posse, si ea existant extra hanc provinciam, etiam si Prælatus seu collator (idem esse videtur de Patrono) ob cuius negligentiam in providendo devoluta sunt, existat, & habitet intra provinciam; eò quòd Legato concedantur beneficia sua provinciarum, sive collator eorum aliàs ordinarius sit in provincia eadem, nec ne; Cum in beneficiorum collatione potius spectetur locus, ubi situm est beneficium, quàm locus, ubi residet Collator. Ac proinde ad explorandum potestatem Legati circa beneficia non debet attendi, cui Prælato, an exempto, an ordinario; an de provincia, an extra; an jure devoluto, an ordinario competat; Sed num sint extra provinciam, vel an intra, seu de provincia. Idem tenet *Garc. l. c. n. 27.* ubi, quòd Legatus possit beneficia sua provinciarum, etiam devoluta ad Prælatum alterius provinciarum conferre; quia potest conferre beneficia sua provinciarum, etsi spectent ad collationem existentis extra illam. Citat pro hoc *Rebuff. in concord. cit. de regia nominat. Lamb. p. 3. l. 2. q. 8. n. 5.* & plures alios. & n. 29. dicens, non posse Legatum conferre beneficia alterius provinciarum, etiam si devoluta, vel etiam aliàs spectant ad collationem Prælati, qui est de provincia legationis suarum; citat pro hoc *Rebuff. in p. 2. tit. de devol. versu 13. n. 38. Imol. in c. 2. de concess. præb. Gamb. & c. contra Selv. p. 2. q. 3. num. 40.* Additque *Garc. n. 30.* provisionem factam à Legato de beneficio, existente extra provinciam suam, nequidem tribuere titulum coloratum, & sic decisum à Rota.

8. Septimò: quòd ex dictis jam sequitur, potest Legatus conferre beneficia devoluta ad Episcopum ex negligentia Prælati exempti, si ea beneficia existant intra suam provinciam, secus si extra. *Castro. loc. cit. nu. 7.* contra Pirh. *ad tit. de off. Leg. n. 22.* neque obviare, quòd Episcopus hæc beneficia provideat tanquam Apostolica Sedis delegatus; quia delegatus se intromittit independenter à devolutione & delegatione Episcopi, ait *Ca. Leuren. Fori Benef. Tom. 11.*

Castro. ibid. addens hanc regulam: quòd delegatus non possit se intromittere in his, quæ Episcopus, non ut Ordinarius, sed ut delegatus exequitur; tantum veram esse quòd ad privationem, non autem quòd ad preventionem, hoc est, non possit se intromittere privativè, bene tamen cumulativè. Item veram esse in delegatione ab homine, non autem in facta à jure.

9. Octavò: quantum est de jure communi, potest Legatus à latere creare in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata Canoniam supernumerariam, hoc est, qui solo titulo Canonicus nullos fructus percipiat, adeoque præbendam non habeat (etsi juxta probabiliorè percipere possit distributiones quotidianas, ut *Abb. in cap. pro illorum. & c. dilectus. de præb. Azor. p. 2. l. 3. c. 11. q. 5.* apud *Castro. loc. cit. nu. 12.*) cum talis creatio non tam tam difformis quàm conformis sit juri communi, juxta *c. cum Ferrariensis. de constit. cap. relatum, & c. dilect. de præb. present. de off. Leg. n. 1.* (ubi etiam, quòd, si Legatus aliquem talem Canonicum creavit, constituto Executore, ut proximè vacaturam præbendam eidem conferat, quòd is id mandatum exequi possit, etiam finitè legatione mandantis, & citat pro hoc *Gl. in cit. c. present. Castro. cit. nu. 12.* qui tamen *num. 13.* ait, id Legatum non posse spectato *Trid. sess. 24. c. 19.* cum talis Canonicus ventosus, etsi non strictum, habeat tamen aliquale jus ad præbendam proximè vacaturam; Tridentinum verò omnes expectativas & gratias ad vacatura irritavit; citat pro hoc *Gonz. & Barb. referentes sic declarasse Sac. Congregationem, juxta dicta à nobis supra de Expect.*

Questio 633. Quid plus quàm Ordinarii possit Legatus hac sua ordinariã potestate circa collationem beneficiorum?

1. **R**espondeo primò: potest beneficia sua provinciarum, dum devoluta sunt ad Sedem Apostolicam providere, quia hæc ob devolutionem non sunt specialiter reservata, argumento *c. venerabilis. de præb. Castro. loc. cit. num. 8.* citans *Abb. in cit. c. 2. & gl. in c. 1. de off. leg. in 6. v. ampliori. Azor. p. 2. l. 5. c. 28. q. 14.* *Garc. p. 5. c. 3. nu. 21.* citans *Gamb. Coraf. Cuchum & plures alios.* Unde jam inferitur, non currere Legato tempus, nempe semestre datum aliis Collatoribus ad providendum; eò quòd si ipse negligat providere intra semestre, devolvatur ad Papam; devoluta autem ad Papam ipse possit conferre. *Gamb. de potest. leg. l. 3. nu. 14. & 622.* *Castro. loc. cit. num. 9.* *Garc. loc. cit. n. 26.* contra *Lap. & Bonif. in clem. si de beneficio. de præb. censentes, Legatum non posse conferre devoluta ad Papam ex propria negligentia, & hinc currere ei tempus.* Item contra *Card. Imol. in cit. clem. Selvam Brunellum, Villadiego & c. apud Garc. nu. 24.* docentes, non posse Legatum conferre devoluta, postquam devoluta esset collatio, sive ex propria Legati, sive ex aliorum negligentia ad prælatum extra suam legationem, usque dum ultimare facta devolutio ad Papam.

2. Secundò conferre potest beneficia jurispr. clericalis seu Ecclesiastici, quod non potest Episcopus seu Ordinarius, etiam nullà facta mentione, aut derogatione dicti jurispr. *Garc. loc. cit. num. 17. & 18.* citans quamplurimos. *Tond. p. 2. c. 2. §. 6.* citans *Covar. pract. qq. c. 36. num. 2.* Item conferre potest

B b 2

bene.

beneficia jurispr. laicalis ex privilegio, etiam si privilegium sit speciale ad certa beneficia, & non generale. *Garc. n. 74. & 75.* vide dicta de hoc supra, ubi de derogatione jurispr. ubi etiam quod Legatus nequeat conferre spectantia ad juspr. laicale mixtum; de quo etiam vide plurima apud *Garc. l. c. à n. 66. & vel maxime n. 69.* ubi id negat Legato de beneficiis jurispr. mixti, in quo plures sunt Ecclesiastici.

3. Tertiò, quantum est de jure communi, potest Legatus de latere reservare beneficia vacatura suæ collationis; cum ea reservare possit, quæ potest conferre. *c. presenti. de off. leg. in 6. Castrop. loc. cit. num. 16. Laym. ad c. presenti. Pirh. de off. leg. nu. 23. Garc. num. 35. & 36. citans Coraf. p. 2. c. 3. num. 4. Cuchum l. 2. tit. 5. à num. 73. Gamb. l. 4. rubric. de pot. leg. in reservando, & plures alios: vide de hoc & sequenti Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 55. citantem quamplurimos; cum modificatione tamè c. presenti. non nisi reservatione specialij; cum ante restrictione illam c. presenti. possit generaliter reservare beneficia suæ legationis. *F. n. de Falcon. de reserv. p. 2. q. 2. & 3. apud Garciam num. 37.* Quin & vacaturum reservare potest in favorem certæ personæ, ita tamen, ut pendente hac reservatione, hoc est, collato necdum hoc beneficio, aliam facere nequeat in eadem Ecclesia, aut beneficii alterius pertinentis ad eundem collatorem. *Garc. num. 38. Castrop. cit. num. 16. Pirh. loc. cit. juxta c. cum dilectus. de jurep. per quod tamen ista persona neque jus in re, neque ad rem, utpote quod dare non potest ad vacaturum (quod est solius Papæ) Legatus juxta c. dilectus. de preb. acquirat. Garc. cit. num. 38. citans Abbatem, Zech. Coraf. proinde vi talis reservationis non ardetur, nisi ex aliqua decentia conferre illud beneficium alteri. Unde tamen non erit inutilis talis reservatio; cum per illam impediatur Ordinarius, ne illud conferat alteri. *Garc. citans Gamb. Cuch. Duaren. & c. Castrop. loc. cit. in quo casu quoque reservationis factæ in favorem certæ personæ de proximè vacaturo, si datis Executoribus, necdum factâ collatione, Legatus defungatur officio per mortem vel revocationem, reservatio & omnis processus super illo beneficio factus irritus est, nec potest illud Executor conferre ei, in cujus favorem reservatum. Pirh. loc. cit. num. 23. Barbof. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 56. & 57. fusè. Verùm hæc ut dixi, quantum est de jure communi; nam stante Trid. Legatus nullatenus reservare potest vacatura, præcipuè in favorem certæ personæ. *Castrop. citans Gonz. §. 1. proem. num. 8. quanquam Laym. loc. cit. contrarium indicare videatur, dum tali personæ per hoc nullum jus ad petendum tribuatur.****

Questio 654. Quæ non possit hac potestate ordinariâ, vel etiam extraordinariâ Legatus de latere collationem beneficiorum?

1. **R**espondeo primò: illum non posse conferre reservata sive generaliter, sive specialiter, etiam dum habet facultatem conferendi beneficia, qualitercunque vacantia; sub dicta enim generali facultate non comprehenduntur reservata generali vel speciali reservatione. *Castrop. loc. cit. num. 14. Garc. n. 53. citans Mandof. de signat. gratie. tit. de indulto conferendi reservata. in principio. F. n. de Falcon. de reserv. q. 4. principali effectu 6. Simonet. & aliquot Roræ decif. Legatum tamen Avenionensem habere specialiter hanc facultatem conferendi reservata quæcunque exceptis vacantibus*

in Curia, & vacantibus per promotionem ad Episcopatum, & monasteria consistorialia, testatur *Tond. p. 2. c. 2. §. 6. n. 28.*

2. Secundò, tametsi habeat potestatem conferendi reservata, adhuc conferre nequit vacantia in Curia, nisi sit specialiter ex prelium, & concessum; cum hæc reservatio sit clausa in corpore juris, ac proinde privilegiata, ne sub generali concessione reservatorum intelligatur. *Castrop. loc. cit. Garc. n. 55. citans Gigas conf. 7. n. 6. juxta c. 2. de preb. in 6.*

3. Tertiò conferre nequit beneficia proprie electiva, juxta c. deliberatione. de off. leg. in 6. *Castrop. loc. cit. num. 15. Laym. ad cit. c. num. 1.* (ubi etiam, quòd ea conferre possit, ubi ob negligentiam electorum devoluta sunt talia beneficia, & dignitates electivæ ad Papam, citans pro hoc *Erafm. Chok. de jurisdictione Ordinarii in exempt. p. 3. q. 30. Gamb. de potest. leg. l. 3. nu. 620.*) *Barbola juris Eccl. l. 1. c. 5. nu. 41. citans Coraf. de benef. c. 3. num. 10. Azor. p. 2. l. 5. c. 25. q. 16. Garc. p. 5. c. 1. nu. 52.* Est enim *cit. cap. deliberatione*, solum dicitur, non posse Legatum reservare Ecclesias Cathedralis, regulares, aut collegiatas, dignitatesque majores Cathedralium; sub nomine tamen reservationis venit qualibet provisio; cum non reservetur, nisi in ordine ad provisionem; Et licet ea tantum ibi nominentur, ad omnia tamen beneficia electiva extenditur ob eandem rationem; nimirum ne eligentibus eorum libera electio impediatur, quin & in *reg. 3. Cancel. Ecclesiæ Cathedralis, regulares, collegiatae, dignitatesque majores post pontificalem, & principales in Collegiatis sive electivæ sint sive non, reservantur; idè que ut aliquid operetur reservatio contenta in c. deliberatione de omnibus beneficiis electivis est intelligenda. ita fere *Castrop. loc. cit. nu. 15.* Competere tamen iterum specialiter hanc facultatem conferendi quæcunque beneficia secularia, & regularia, dignitates etiam majores in Cathed. post Episcopatum, cum cura & sine cura, quamvis affecta & reservata in titulum vel commendam, & de ordine in ordinem transferendi Legato Avenionensi, testatur *loc. cit. Tond. de ceterò posse etiam quemcunque Nuncium de latere conferre adhuc collegiatas habitu tantum tales: vel si collegium fuit Superioris auctoritate sublatum, tradit Barb. loc. cit. citans Gamb. de pot. leg. l. 3. nu. 93. & Garc. cit. c. 1. num. 52. Item posse eundem conferre collegiatas & regulares, ubi hæc electiva non sunt, tradit *ibidem Barb. ex Garc. idem tenet Azor apud Pirh. de off. leg. num. 23. contrarium tamen verius spectato juris communis rigore censet Pirh. cum gl. in cit. c. deliberatione, quem vide.***

4. Quartò litigiosa conferre nequit durante lite, ex quo de jure communi, nempe *c. 1. & 2. ne lite pendente*, prohibetur in eis fieri subrogatio, seu collatio ab alio, quàm à Papa. *Castrop. cit. nu. 15. Garc. cit. c. 3. nu. 56. citans Lancell. de attent. p. 2. in presat. num. 617. & Rotam in Tullensi Prioratus. 20. Novemb. 1594. ubi expressè Legatum, etiam de latere, non posse conferre beneficia litigiosa, quæ in ejus manibus libere fuerunt resignata, nisi id habeat expressum in commissione (uti hanc facultatem admittendi resignationes beneficiorum litigiosorum, eaque conferendi etiam simpliciter, vel causâ permutationis, concessam explicitè Legato Avenionensi, testatur *Tond. qq. benef. p. 2. c. 2. §. 6. n. 29.*) & in una *Verdun. Canoniaris. 28. April. 1595. & n. 60.* citans *Gamb. de pot. leg. l. 3. n. 431. & seq. ubi quòd non possit conferre beneficia jurispr. litigiosa, non**

quia

quia juris. sed quia litigiosa. Quin & si haberet specialiter potestatem conferendi litigiosa, non posse adhuc conferre litigiosa juris. laicalis (idem videtur de jure mixto) propter præjudicium laici, cui saluum manet jus præsentandi lite finita, tanquam verius censet Garc. n. 61.

Questio 655. Qualiter Legatus de latere possit collationem beneficii committere alteri?

Respondeo: Et si non possit alicui in genere, aut etiam in specie facere potestatem, ut beneficiorum resignationes recipiat, & ea personis idoneis conferat; potest tamen alicui committere receptionem resignationis, & postquam illa recepta est, eidem committere, ut personæ idoneæ conferat. Laym. ad c. deliberatione. de off. leg. §. prohibemus. n. 3. & 4. Pirh. de off. leg. num. 26. Verum de eo, quid possit Legatus circa resignationes recipiendas, item utienda beneficia, & alia suis locis agerur: vide tantisper Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. an. 61.

Questio 656. A quo tempore Legatus de latere conferre possit beneficia?

Respondeo: posse eum id à die, quo Urbem regressus est, & ad eam redit; ab illo enim puncto, & toto illo tempore (quod idem est de Nuncio) Legatus est, & legatione fungitur; Argumento l. verò. ff. de off. proconsulis. habetque jurisdictionem voluntariam, etiam quoad exercitium, quod refertur collatio beneficiorum) et si non habeat contentiosam, saltem quoad exercitium. Castrop. loc. cit. p. 26. num. 19. & 20. citans Azor p. 2. l. 5. c. 27. q. 6. additque contra Azor l. 6. c. 25. q. 12. idem esse de institutione, & confirmatione, & quod, licet hæc fieri nequeant sine cognitione causæ, dum tenetur instituens & confirmans electorum & præsentatorum vitam & literaturam examinare; hæc tamen cognitio, & exploratio fieri possit absque strepitu judiciali ad sui plenam informationem, nullo apparente contradictore; præterquam quod talis cognitio & informatio fieri possit ab eo, in provincia, institutio verò & confirmatio extra. citat Garc. p. 5. c. 3. n. 141.

Questio 657. An, & qualiter valeat collatio à Legato facta ei, qui tacet se habere aliud beneficium?

Respondeo: esse subrepticam, & nullam; non fecus ac illa, quæ sic facta esset à Papa. c. collatio. de off. leg. in 6. Pirh. vir. eod. num. 27. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 49. citans Staphileum de lit. gratia. tit. de pot. leg. num. 38. Menoch. de arb. cas. 20. num. 50. Rebuff. & c. Cujus contrarium est in aliis inferioribus Collatoribus, qui si beneficia conferant, opus non est, ut beneficii prius jam habiti mentio fiat, licet prius dimitti debeat, si est incompatible cum secundo. Pirh. loc. cit. Barbos. nu. 50. citans Felin. in c. ad aures. de rescrip. num. 15. Solv. p. 3. q. 25. & aliquot Rotæ decis. Ratio hujus disparitatis est; tum quia potestas Legatorum in hac parte est quasi extraordinaria, & superinducta, aliisque collatoribus præjudicans, ideoque restringenda, ut Pirh. tum quia ordinarius magis deliberatus est, & certus in beneficiis, quæ ad tuam provisionem spectant, quam Papa in beneficiis totius orbis, vel Legatus respectu totius suæ provincie; ac proinde in Ordinario subreptio non præsumitur,

sicut in Papa & Legato, qui non sic subditos notum habent, sicut Ordinarius, adeoque nec ita notum habent, qualia beneficia clerici singuli possideant, sicut Episcopus. Quod si tamen motu proprio Legatus à latere conferret beneficium, non facta mentione prioris jam habiti, cum hac clausula: *motu proprio*: in literis collationis expressa, probabiliter validam esse collationem, sicut etiam in eo casu valida est collatio Papæ; quin & Ordinarii, quo deterior esse non debet Legatus, censet Pirh. citans Gl. Laym. & Barbof. in cir. c. collatio. (in quo et si fermo sit de solo Papa, non tamen Legatus excluditur) idem tenet Barbof. juris Eccl. l. 1. c. 5. nu. 51. citans Mandos. in reg. 16. q. 8. num. 3. Abb. in c. tuam. n. 1. de ar. & qual. contra Jo. Monach. Lap. Anchar. & c. censentes non posse Legatum conferre beneficium cum clausula: *motu proprio*: absque eo, quod de alio in gratia mentio fiat.

Questio 658. Quid possit Legatus à latere in commendandis Ecclesiis?

Respondeo primò: illum posse beneficia parochialia commendare ad tempus, nimirum ad 6. menses; quia id juris & potestatis habet Episcopus. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 58. citans Gamb. de pot. leg. l. 4. num. 143. & Azor p. 2. l. 5. c. 29. q. 6. poteritque finito primo semestri, si adhuc duret eadem necessitas, vel utilitas, hujusmodi beneficia per aliud semestre commendare. Barb. ibid. citans Gl. in c. nemo. de elect. in 6. Gonz. gl. 388. n. 35. Azor ubi ante num. 7. aitque id procedere, licet hæc beneficia ad Papam devoluta essent; quia & hæc conferre potest. citat pro hoc Azor q. 13. Rebuff. in pr. tit. de commend. num. 56.

2. Secundò, neque parochiale, neque aliud beneficium commendare potest in perpetuum, nisi hoc specialiter habeat in facultatibus; beneficia enim commendare ad vitam commendatarii, est solius Papæ. Barb. loc. cit. num. 59. citans Gamb. l. 4. n. 162. Garc. p. 4. c. 4. num. 23. Mandos. reg. 32. q. 7. num. 5. contra Zechum de benef. & pension. c. 7. num. 2.

3. Tertio, neque potest Ecclesias regulares commendare secularibus, aut è converso. Barb. loc. cit. num. 60. citans Azor q. 9. Gamb. nu. 197. et si dicat Azor solere; tamen in facultatibus (intelligi extraordinariè) concedi solitis Nuncio contineri, ut possit commendare regularia secularibus, & contra.

Questio 659. In ordine ad praxin interpretandi facultates quoad collationem beneficiorum, dari quandoq; solitas Nunciis aliis missis cum potestate Legati de latere; Quanam beneficia vi talis facultatis conferre adhuc nequeant, dum ea concederetur in illa forma, in qua concedi solere Nunciis Hispania referunt Castrop. & Garc. nimirum ut quæcumque beneficia Eccles. simplicia in Hispania existentia extra Metropolitanas, Cathedrales & alias Collegiatis Ecclesias per obitum illorum ultimorum possessorum extra Curiam Romanam vacatura, modò illa alià quàm reservatione mensium reservata non fuerint, & cujuslibet earum fructus, redditus & proventus, etiam ratione personalis residentie percipi solitis, ac distributiones quotidiana

ne 24. ducatorum auri de camera secundum communioem estimationem valorem annum non excedant, pro tempore vacantia personis idoneis providere possit; ita tamen, ut non prius provisionem huiusmodi facere debeant, quam sibi fide dignorum testimonio constiterit, fructus predictos ipsum valorem annum non excedere; alioqui provisiones facta nullius sint valoris &c. Vii reipsa hanc eandem facultatem Barb. loc. cit. nu. 53. citans pro hoc Casar. de Grassis, decif. 7. & 9. de præb. extendit ad omnes similes Nuncios, dum ait: Hodie Nunciis missis de latere conceditur facultas restricta ad beneficia Eccles. simplicia per obitum extra Curiam vacatura, quæ non excedunt valorem 24. ducatorum, computatis distributionibus, extra tamen Metropolitanas, Cathedralis & Collegiatis; sed quidquid sit de hoc, num similis seu par facultas concedatur omnibus missis cum potestate Nuncii de latere?

1. Respondeo: si talem potestatem obtinuerit Nuncius aliquis simpliciter missus, vel etiam habeat Nuncius aliquis missus cum potestate Legati de latere, non poterit adhuc conferre, Primò Canonici Cathedralium, & Collegiarum, licet valorem 24. ducatorum Camera non excedant, multoque minus dignitates.

2. Secundò neque officia personatus; quia facultas se extendit tantum ad simplicia, Castrop. loc. cit. num. 4.

3. Tertio neque curata, etsi ea per accidens actu curam non exercent. v. g. quia ob inundationes fluminum, vel incurfiones latronum, Ecclesia parochialis destituitur ad tempus parochianis, & spes est probabilis, Parochianos esse reverfuros, ut est in dictis casibus; talia enim beneficia verè curata dici debent. Castrop. loc. cit. Garc. num. 112. juxta plures Rota decisiones. Secus dicendum est dum purè habitu curata sunt; nimirum ubi Ecclesia Prochialis amisit parochianos, & verifimiliter spes nulla est recuperandi Actum, præsertim si 40. anni lapsi sunt sine parochianis; censentur enim tunc absolute in omnibus simplicia. Castrop. l. cit. Garc. num. 115. ex Felin. Gabriel, Rota &c. Sic etiam adhuc conferre poterit ea, quæ parochialem annexam habent secundariò, & accessoriè tantum, si simul cum accessoriò non excedant valorem facultatis illius; secus si annexio facta esset æquè principaliter. Garc. num. 124. citans se ipsum p. ult. c. 2. num. 37. Item conferre adhuc poterit ea, quæ ex constitutione seu consuetudine Ecclesie habent onus gerendi vices Curari Sedes illius vacante; quia ob solum exercitium curæ accidentale ille vices gerens non dicitur habere beneficium curatum, ut Old. Felin. Sarnens. Garc. num. 125. Non tamen videtur posse conferre ea, quæ habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adjuvandi refores; eò quòd hæc, juxta declar. S. Congregationis requirant personalem residentiam, ac verè curata essent, ac proinde curata censentur. Garc. nu. 127. Item conferre poterit Archipresbyteratus rurales; eò quòd hi veniant hodie dum nomine simplicis beneficii; dum ea hodie dum nullam jurisdictionem fori externi annexam habent, sicut habuerant antiquitus; sed solum digniorem locum in con-

ventu Sacerdoti, intersint computibus, rationes ab Ecclesiarum æconomis recipiant, à ratione dignitatis exciderunt. Castrop. num. 5. Garc. à num. 94. juxta plures Rota decisiones, quas recitat.

4. Quarto, non poterit conferre vacantia per resignationem, affectuionem alterius beneficii, per initium matrimonium, aut statum religiosum, per privationem, vel alium modum distinctum ab obitu, Garc. num. 87. & 88. Subjungens, sufficere tamen ad hunc effectum, ut conferri possit à Nuncio, quòd vacet de facto per obitum illud possidentis, etsi alias aliter vacaret de jure, citat pro hoc Mandos. ad reg. 3. q. 13. &c. ad reg. 6. q. 5.

5. Quintò, non poterit conferre litigiosa, ut dictum supra, etiam de Legato à latere. Garc. nu. 130. nec obstat, quòd Nuncius in sua facultate habeat clausulam, ex qua potest in suis provisionibus apponere derogationes, & clausulas necessarias & opportunas, & in literis Apostolicis concedi & extendi solitas; atque ita apponere possit clausulam, quæ in literis Apostolicis solet apponi: & super eo lis pendeat indecisa &c. ista namque clausula facultatis Nuncii non est intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ex supplicatione, in qua specialiter sunt concessa, qualis est illa: Et super eo lis aliqua &c. sed de clausulis in literis Apostolicis concedi & extendi solitis absque specialis expressione in supplicatione facta; atque ita illa clausula de lite non solet apponi in provisionibus Nuncii. Adde quòd clausula illa facultatis Nuncii ita intelligenda non sit, ut possit derogare dispositioni juris communis. ita Garc. num. 131.

6. Sextò, non poterit conferre beneficia istiusmodi simplicia in mensibus Ordinarii gaudentis alternativà; tam enim hæc gratia alternativà, utpote in favorem residentie concessa excellens est, tum propter decretum irritans contentum in gratia alternativà annullans quamcunque provisionem à quocunque etiam à Sede Apostolica factam: tunc quia ad sui derogationem requirat fieri illius mentionem expressam, ut meritò præsumatur, facultatè Nuncii (tamen si in se continet clausulam memoratam paulò ante, vi ejus alias apponere possit in provisionibus clausulam &c. quæ derogetur contraria dispositioni) ad ejusdè derogationem se non extendere. ita probabilis Castrop. loc. cit. nu. 17. contra Garc. à num. 134. censentem, id posse Nuncium, etiam præ Legato à latere ob dictam clausulam, apponendi clausulas necessarias specialiter in ejus facultate contentam; de ceterò poterit conferre vacantia in mensibus 4. Ordinarii, nimirum non gaudentis alternativà, & ita cum istis ordinariis concurrere, quia ejus facultas non apparet in hac parte limitata, Garc. num. 132. Castrop. loc. cit. citantes Rotam in una Composfell. ut per Crescent. decif. 8. Germon de indulto Card. §. ac irritum. nu. 42. contra Gonz. §. 2. proem. num. 55. quatenus dicit, hodie dum, ut à peritis Nunciis se audivisse restatur, facultatem hanc eis limitatam, ut cum Ordinariis in eorum mensibus concurrere nequeant; quòd ipsum, cum non appareat in prædicta facultate concessa Nuncio Hispanie, ait Garc. dici sine fundamento. Nihilominus ait Garc. quòd etsi id Nuncii possent, non tamen soleant cum Ordinariis concurrere.

7. Septimò, non poterit conferre vacantia, Sede Episcopali vacante; sunt enim reservata ex regula cancell. reservatione distincta à reservatione ratione

ratione mensium Apostolicorum, & Nuncius providere nequit beneficia aliter, seu reservatione aia, quam ratione mensu reservata. Castrop. n. 26. Garc. n. 139. citans Ferret. cons. 17. n. 2. Callad. decis. 9. de prob. ac precipue Caputaq. decis. 85. p. 2. & Mandof. de sign. gratia. tit. de indulto conferendi reservatione. & reg. 32. q. 14. quamvis addat Garc. n. 142. se vidisse in Episcopatu suo, Nuncium ea Sede vacante conferre. Porro opus esse, ut exprimat mensis in provisionibus Nuncii, ait Garc. n. 134. citans Mandof. reg. 34. num. 50. Crescent. decis. 10. de rescriptis. Rotam decis. 206. p. 1. diversis, eo quod regula octava precipiens hanc expressionem in provisione Apostolica procedat etiam in provisione facta à Nuncio propter rationis paritatem, quæ est, ne præjudicetur Ordinatio. Negat è contra Castrop. loc. cit. num. 18. eo quod hoc onus in facultate Nuncii non imponitur, etsi impostum sit in provisione Apostolica, extendi non debeat ad provisionem Nuncii; cum lex, irritatoria præcipue, extendi non debeat ad casum non comprehensum ob similitudinem rationis, quæ tamen etiam hic non est; cum Papa possit præjudicare Ordinariis gaudentibus alternatim. Item Nuncius in provincia sua melius cognoscat, quo mense vacavit beneficium, quam Papa; cum habeatur Nuncius tanquam Ordinarius.

8. Octavo, non poterit conferre, quorum valor etiam in modico v. g. sexta parte excedit 24. ducatos (qui modicus excessus alias admitti solet ad excausandam malam valoris expressionem, ut Mand. de signat. gratia. tit. de provis.) eo quod facultas Nuncii restricta sit ad non excedentia dictum valorem. Garc. num. 182. juxta expressam Rotæ decis. in Calagur. Archiepiscopatus 13. April. & 20. May 1587. quam verbotenus refert; sed & nu. 184. ait; id procedere, etiam si excessus non esset nisi unius julii. Poterit nihilominus conferre beneficia simplicia seu præstimoniam invicem unita, quorum in simul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, dum unio facta est aequè principaliter, si singulorum seorsim fructus non excedunt dictum valorem; non secus ac conferre potest duo beneficia separata, quorum singula non excedunt dictum valorem, quamvis ambo simul excedant illum. Garc. num. 145. Ea tamen conferre non poterit, si unum alteri unitum est accessorie per viam incorporationis; eo quod dicta unio operetur extinctionem tituli, & nominis beneficii uniti, & judicatur prædium illius, cui sit unio, & sic unum tantum est & efficitur beneficium, cujus fructus excedunt 24. ducatos; cum & fructus beneficii uniti sint fructus beneficii principalis, & in impetratione non est opus exprimere unitum. Garc. n. 143. & 134.

9. Denique conferre poterit beneficia juris. Eccl. non laicalis aut mixti, juxta ea quæ dicta sunt de Legato à latere, modo non excedant dictum valorem. Garc. à num. 243. similiter conferre poterit exempta, ut dictum de Legato à latere. Garc. num. 251.

Questio 660. Qualiter computandus ille valor 24. ducatorum Auri de camera, & quanam computanda in fructibus, ut valor ille excedatur?

Respondeo ad primum: de valore ducati Auri de camera dictum est alias, nempe quod sit scutum aureum, & unus Argenteus, seu Julius;

circa quod notandum, quod alias in reservationibus valor ducatorum, dum non additur de camera, attendendus sit ille valor eorum currens in loco beneficii. Garc. cit. p. 5. c. 3. nu. 151. citans Gigas cons. 58. alias responso 49. de pens. Benzin. de subsidio charitativo. q. 89.

2. Respondeo ad secundum primò: non esse computanda emolumenta incerta, v. g. funeralium, & anniversariorum, quæ dotata non sunt, sed voluntaria, elemosynæque incertas. Castrop. loc. cit. num. 6. Garc. num. 155. Secus est de anniversariis fixis testamento vel donatione relictis stabiliter, seu fundatis, & oblationibus consuetis; nam ea emolumenta computantur in valore beneficii. Castrop. ibid. Garc. loc. cit. citans Wamel. cons. 227. & Suar. rom. 5. d. 2. §. 1. num. 30. Secus etiam est de illis incertis, si solita sint locari singulis annis pro certa quantitate, aut aliter communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam; per hoc enim incerta ista redduntur certa, & sic computari debent, saltem ut fructus seu distributiones ratione personalis residentia percipi soliti. Garc. cit. n. 155. citans Felin. in c. ad aures. nu. 14. Selv. p. 3. q. 9. n. 12. Casar de Grassis. decis. 117. n. 12. & Rotam in Majoricens. Capella. 15. Junij 1592.

3. Secundò non sunt computanda in valore beneficii emolumenta competentia ratione Capituli beneficiatorum (qualia capitula clericorum dari solent quandoque, quibus similia funeralium emolumenta, & plures missarum elemosynæ inter tales clericos capitulares dividenda, si divinis assistant; & in quæ capitula intrandi jus habet quilibet talis, v. g. urbis propriè beneficiatus, per se deserviens suo beneficio, ut Garc. nu. 158.) ista namque non computantur, nec conceduntur ratione & jure beneficii, sed capituli, & servitii illius, quod est distinctum à beneficio, licet ratione beneficii habeat quivis jus intrandi tale capitulum, si velit, & ex admissione seu ingressu in illud capax fiat dictorum emolumentorum, dum personaliter presentes sunt; eo ipso namque parè, beneficium non concedere illis jus ad dicta emolumenta, sed solum asserere aptitudinem ad illa percipienda, secus ac alias contingit in distributionibus quotidianis inter canonicos dividendis; hæ enim, quia ex canonicis extractæ sunt, sunt fructus beneficiorum, & residentiam seu interestiam tanquam conditionem requirunt, ut percipiantur. Castrop. loc. cit. Garc. n. 160.

4. Tertio, probabiliter computanda non sunt, sed deducenda stipendia missarum, ad quas per se dicendas obligatus non est beneficiatus, sed potest curari legi per alterum; sicut enim illa stipendia obtinere possit legendo missas, quia tamen non est obligatus illas dicere per se, non debent tanquam proventus beneficii, sed potius tanquam fructus residentia & personalis laboris computari, adeoque excessum valoris beneficii constituere non possunt; cum non sint excessus per se annexus beneficio, sed solum ex voluntate & labore beneficiati, Castrop. n. 9. citans pro hoc Gurtier. qq. can. l. 1. c. 39. n. 68. Casar de Grassis. decis. 18. & 20. & Garc. n. 166. qui tamen ibi solum astruit in ordine ad effectum regulæ de valore in ordine ad quem computatur solum, quod beneficium valet importare liberè, & in absentia ab Ecclesia, citaque pro hoc quamplurimos. Econtra computanda esse hæc stipendia missarum, ubi beneficiatus obligatus est eas legere per se ipsum; quia v. g. Capellani

pellania est sacerdotalis, & residentiam personalem requirens; tunc enim stipendia correspondentia illis missis sunt verè proventus beneficii, competentes beneficiato ob hoc ipsius beneficii servitium. Castrop. *loc. cit.* citans Caslad. *decis.* 19. *de prabend.* Garc. *num.* 169. id intelligens, etiam in ordine ad effectum regulæ de valore.

5. Quartò: in valore beneficii in ordine, ut illud conferre possit Nuncius, deducenda est pensio quæ gravatum est beneficium, si ea perpetuò sit imposita beneficio, hoc est, neque cum vita pensionarii, neque cum vita beneficiati expirans, ita ut is illud conferre non possit, si deductâ dictâ pensione adhuc valor fructuum excedat dictos 24. ducatos. Castrop. *loc. cit.* n. 11. Garc. n. 173. idem tanquam probabilis tenet Castrop. citans pro hoc Gigas *de pens.* q. 89. n. 1. (contrarium sententibus Garc. n. 171. Belenz. *de subsid. charit.* q. 37. Puteo l. 3. *decis.* 202. & Rotâ *decis.* 184. l. 3. q. 3. *divers.* apud Castrop.) nimirum pensionem hanc reputandam adhuc onus perpetuum, ac proinde ex valore beneficii deducendum esse, ita ut, si illo deducto non maneat valor 24. ducatorum, cadat sub collatione Nuncii, dum imposita est ad vitam beneficiati, vel etiam pensionarii; eò quòd satis perpetuum sit, quod non habet terminum alium à vita, juxta l. *jurisperitos.* ff. *de excusat. tutor.* & l. *sufficit.* ff. *de condit. indeb.* & Tiraq. *de retract. conventionis.* §. 2. gl. 1. n. 39. & quòd valor beneficii desumendus comparatione beneficiarii, ita ut tantum censetur valere beneficium, quantum remanet beneficiario detractis oneribus; & licet pensionarius mori possit ante beneficiatum, ac ita remanere beneficiato fructus integri excedentes 24. ducatos; quia tamen etiam contrarium evenire potest, ut beneficiatus moriatur prius, ratione hujus dubii censendum non sit, beneficium valere, nisi quòd valer deductâ pensione. Idem pari modo procedere tenet Castrop. tam in ordine ad regulam de valore exprimendo, quam in ordine ad collationem à Nuncio faciendam de subsidio, quod ex privilegio Papæ ex quolibet beneficio extrahitur in gratiam Regis ad quinquennium; eò quòd, spectato stylo & communi cursu rerum, hoc onus est perpetuum, dum dictæ concessiones in quinquennium solent continuari in perpetuum, & unâ finitâ succedere altera, nec sit spes cessationis, contrarium sententibus Put. & Belenz. *ubi ante.* Gomef. *in reg. de exprimendo valore.* q. 1. & 3. n. 169. Gamb. *de off. leg.* l. 6. nu. 169. apud Castrop. in quorum sententiam inclinat tantum Garc. n. 178. quare nus dicit, id in ordine ad effectum expressionis valoris probabile sibi videri; admittere se tamen id non audere in ordine ad effectum facultatis Nuncii, quæ est restricta & limitata.

Questio 661. Vndenam constare possit, num valor beneficii excedat 24. ducatos in ordine ad hoc, ut Nuncius providere possit; siquidem singulis annis est fructuum varietas, & beneficium, quod uno anno longè superat valorem 24. ducatorum, alio anno illum non attingit?

1. Respondeo primò: minùs rectè hujus argumentum sumi ex tribus, aut etiam quinque annis præcedentibus; quia id spatium nimis limitatum videtur, ut inde valor ille colligi possit; cum sæpe contingat in tam brevi spatio fieri con-

siderabilem mutationem in fructibus. Castrop. n. 139. Garc. n. 219. contra Mandos. *in reg.* 22. q. 5. n. 2. & Mascard. *de prob. concl.* 1403. n. 42. qui 5. annos statuunt.

2. Resp. secundò: neque argumentum hujus valoris sumi posse ex quinque annis ante, & quinque annis post provisionem beneficii; Sic enim validitas gratiæ Nuncii erit in pendente, seu pendebit ex futuro eventu (nisi fortè beneficium vacasset per quinquennium post priorem de eo factam provisionem) quia sic, dum confert beneficium, constare ei non poterit de valore, sed expectandum erit lapsus quinquennii. AA. iidem contra Guttier. l. 1. qq. *can.* c. 39. num. 63. Paris. *de resign.* l. 10. q. 2. n. 55. Leon. *in Thes. fori Eccles.* c. 22. Gomef. *in reg. de valore.* q. ult. quare

3. Respondeo tertio: valorem beneficii ex decem annis proximis præcedentibus gratiam, computato sterili cum fertili, desumendum esse, Garc. à nu. 229. variis id probans Rotæ *decis.* Castrop. *loc. cit.* testans, sic observatum ex stylo Curia legem hac in parte faciente.

Questio 662. Penes quem sit obligatio probandi beneficii valorem, an penes provisorium à Nuncio, an penes provisorium Apostolicum; dum unus adversus alterum litigat?

Respondeo: esse penes provisorium à Nuncio onus probandi, quòd beneficium sit infra valorem facultatis Nuncii, non obstante assertionem Nuncii, & licet ab eo provisorius sit prius provisionis, & jam in possessione. Garc. n. 188. citans Felin. *in c. ad aures.* de *rescript.* n. 4. Gig. *conf.* 7. n. 5. Mohad. *decis.* 20. n. 1. *de prob.* &c. Castrop. n. 14. citans Geroni. *de indult. Card.* §. ac irritum. à n. 27. eò ipso enim, quòd quis à Papa (utpote cui jure ordinario & reservationis omnes provisiones competunt) provisorius sit, habeat intentionem suam fundatam, qualem non habet provisorius à Nuncio; cum is sit extraordinarius, & delegatus collator: debet proinde fundare intentionem suam in alio, quòd aliter facere nequit, quàm probando beneficium contineri sub facultate Nuncii, adeoque probando non excedere valorem illum 24. ducatorum, alias succumbet, & deponetur. Adde, quòd provisorius à Nuncio, dum gratiam impetrat, narrare necessariò debet, beneficium illum valorem non excedere, in qua narratione, cum fundetur gratia à Nuncio facta, tenetur narrativam illam verificare, præsertim dum contradictorem habet. Castrop. *loc. cit.* Nec obstat, quòd Nuncius obligatus sit prius valorem beneficii explorare, ut gratia facta teneatur, adeoque dum is de valore beneficii testatur, ei sit credendum, quamdiu contrarium non probatur; utpote de quo præsumendum, quòd bene se desuper informarit. Nam licet exinde provisorius à Nuncio habeat intentionem suam formatam, dum non excipitur: attamen, cum à provisorio Apostolico, vel Ordinario contradicitur, hæc exceptione stante, eget novo fundamento; eò quòd concurret cum isto provisorio Apostolico, vel Ordinario habente fundamentum firmitus, utpote à jure communi inductum, & sic prævalens contra fundamentum, quòd habet provisorius à Nuncio. Castrop. *loc. cit.* Verumtamen etiam, cum provisorius Apostolicus reneatur exprimere valorem beneficii, quia est fundamentum gratiæ suæ; adeoque ut gratia justificetur, hic valor probandus sit, dum nimirum in supplica

plica narravit, beneficium excedere 24. ducatos, & ob hanc causam petit sibi illud concedi, provi-
sus à Nuncio interea removeri non poterit, non ob-
ligabitur probare beneficium dictum valorem non
excedere. Castrop. loc. cit. ex Garc. n. 196.

*Questio 663. Cum in facultate illa Nun-
cii habeatur, quod, ut ejus provisio valeat,
ante provisionem certus esse debeat, benefi-
cium illud non excedere dictum valorem,
unde dicta certitudo petenda?*

Respondeo: non sufficere solam relationem im-
petrantis, cum hic ob utilitatem propriam
presumitur decipere; sufficit autem eam fieri
à voce publica, & fama duplici teste probata: vel
probari dictum valorem unico teste de certa scientia;
licet enim hæc constituent probationem tantum
semiplenam, sufficit tamen ea, ut quis in usu
suae facultatis, dum non contradicitur, securè pro-
cedat, & prudenter operetur; secus dum contradi-
citur; opus enim erit plenam probationem. Castrop.
loc. cit. n. 12.

PARAGRAPHVS III.

De potestate Episcopi circa col- lationem beneficiorum.

*Questio 664. Quis sit, & dicatur collator
ordinarius?*

Respondeo: illum, qui jure proprio benefi-
cia confert, tamen jurisdictionem nullam
habeat, & sive hanc potestatem conferendi habeat
à jure, sive ex præscriptione, consuetudine, privi-
legio. Argumento c. Ordinarii. de off. Ordinar. in 6.
& c. si soli. de preb. in 6. Castrop. tract. 13. d. 2. p. 27.
n. 1. & sic in specie Capitulum, dum legitime ju-
stificavit consuetudinem conferendi privatim ad
Episcopum, venire sub nomine ordinarii collato-
ris, ait Card. de Luc. de benef. d. 31. n. 15.

*Questio 665. An, & qualiter potestas
conferendi beneficia competat Episcopo?*

Respondeo: Episcopus inter collatores ordi-
narios primum locum habet, utpote cui ex
jure communi, & ratione Episcopatus concessa est
hæc potestas conferendi beneficia sua diocesis.
Castrop. loc. cit. Gonz. §. 1. proem. num. 21. & 22.
juxta cap. omnes basilica. & c. nullus omnino. 16. q. 7.
c. conquerente. de off. Ord. c. ex frequentibus. de insti-
tut. cum interim collatoribus aliis, quales sunt Ab-
bates, Priores, Collegia Canonicorum &c. ea pote-
stas potius ex præscriptione, consuetudine, privi-
legio, quam de jure comperat. Castrop. loc. cit. ex
Azor. p. 2. l. 6. c. 25. q. 8. ac proinde cessantibus re-
servationibus (quibus potestas illa ordinaria valde
est limitata) omnium beneficiorum in diocesi exi-
stentium, collatio de jure communi spectat ad E-
piscopum, isque de iis conferendis de jure com-
muni fundatam intentionem habet (sub limitatione
tamen, & exceptione, danda inferius circa benefi-
cia Ecclesie Cathedralis) Tond. in qq. benef. p. 2.
c. 3. §. 7. n. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 52. citans Felin. in c. ve-
nientibus. n. 32. de except. Corali. p. 2. c. 4. n. 6. in fine.
Parisi. de resign. l. 1. q. 10. à n. 49. Mandos. & plures

alios. Lott. l. 1. q. 2. n. 2. & q. 21. n. 77. ubi etiam,
quod ob hanc juris assistentiam ex collatione unius
censeatur ei acquisita quasi possessio conferendi
cætera; cum tunc magis attendatur causa actus,
quam actus ipse; citat pro hoc Abb. in c. i. de reli-
gios. domib. n. 3. Tiraq. de retract. Constan. §. 36. gl. 3.
n. 12. Rotam decis. 222. p. 1. diversar. Idque non solum
ratione beneficiorum tunc existentium, sed & im-
posterum erigendorum, ut Rota decis. 17. p. 2. divers.
Neque solum respectu secularium, sed & regula-
rium beneficiorum hoc jus commune ei assistit.
Lott. cit. q. 2. num. 137. citans Abb. in c. Abbate. de
verb. signif. n. 3. Gonz. gl. 23. n. 21. &c. Hoc ipsum
tamen, quod Episcopus fundet intentionem suam
de jure communi, etiam in provisionibus Regula-
rium, respectu institutionis, & confirmationis, in-
telligitur non de exemptis. Lott. l. 2. q. 24. n. 80.
citans Erasim, Chokier. de jurisd. Ord. in exemp. p. 4.
c. 30. n. 11. Item ubi proceditur per præsentationem,
& electionem, Episcopus quoque intentionem suam
fundatam habet in jure communi pro jure insti-
tuendi, & confirmandi. Lott. n. 138. citans Abb.
in c. cum venissent. de instit. n. 9. Unde jam etiã, qui
Ordinarius non est diocesis alicujus, cum secun-
dum juris communis dispositionem intentionem
suam fundatam non habeat in collatione benefi-
ciorum, si prætendat in ea sibi competere jus con-
ferendi beneficia, debet suam intentionem pro-
bare; quia habet contra se juris præsumptionem.
Quod tamen intelligendum, dum cum tali non
ordinario concurrat Ordinarius ipse diocesis, sive
dum provisos à tali non ordinario contendit cum
provisto ab Ordinario diocesis; nimirum ut tunc
jus conferendi plenè probandum sit ab isto non Or-
dinario, seu à provisto ab illo: Secus autem sit, si
concurrant provisos ab alio quam Ordinario dice-
cesis ex una parte, & ex altera parte provisos Apo-
stolicis; Sufficiunt enim hoc secundo casu levio-
res & minus plenæ probationes; non quod Epi-
scopi auctoritas major sit, aut favorabiliter aucto-
ritate Papa; sed quia Pontificia potestas alterius
cujuslibet collatoris ordinarii concursum admit-
tit; potestas verò Ordinarii nullum admittere so-
let, nisi summum Pontificem tanquam Ordina-
rium ordinariorem; ita ferè Tond. loc. cit. n. 1. & 2.
Porro plura de ea potestate Episcopi circa confe-
renda beneficia in ordine ad Capitulum, vide §.
post hunc secundo.

*Questio 666. Unde hoc jus conferendi ori-
ginetur in Episcopo?*

Respondeo: tamen bene dicatur originari in
Episcopo à jure communi. Lott. l. 2. q. 2. n. 3.
citans Ugolin. de off. Episcopi. c. 50. §. 2. n. 1. Paris.
Card. non tamen originari in Episcopis immedia-
tè, sed defluxivè; nimirum defluere à Papa in eos,
utpote in quo sola hujus potestatis plenitudo resi-
det, cui omnes alii Episcopi subsunt, tanquam
membra, & vocati in partem sollicitudinis, ait
Lott. l. 2. q. 22. n. 24. & 25. citans Petr. de Perusio.
rr. de reservat. in princip. n. 2. Cenedo. qq. can.
q. 22. n. 3. eadem Lott. l. 2. q. 26.
n. 14. habet.

* *

Qua